

Loovtöö koostamise juhend

Loovtöö koostamine on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud. Läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv loovtöö võib olla õpilasuurimus, projekt, omaloominguline töö (leiutis, kunstitöö/muusikateos või selle interpretatsioon. Loovtööga kaasneb kirjalik osa, mis sisaldab protsessi kirjeldust, õpilase enesehinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise ning töö tulemuse kohta.

1. Loovtöö koostamine on lõimitud järgmiste ainevaldkondadega:

- eesti keel ja kirjandus – toetavad suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
- võõrkeeled – toetavad teabeallikate mõistmist;
- matemaatika – toetab teadmiste rakendamist loovtöö kavandamisel;
- loodusained – võimaldavad mõista inimese ja tehnika mõju looduskeskkonnale;
- kunstiained – toetavad käelise tegevuse arendamist ja loovat mõtlemist;
- tehnoloogia – toetab arusaama teadmiste ja praktilise tegevuse omavahelisest seotusest; pakub loomingulise eneseväljenduse võimalusi;
- informaatika – toetab teabe leidmist ja loovtöö kirjaliku osa vormistamist.

2. Loovtöö koostamisel lähtutakse järgmistest läbivatest teemadest:

- elukestev õpe ja karjääri planeerimine – õpilane teadvustab oma võimeid ja oskusi; arendab koostööd; oskab hinnata oma soovide elluviimise eeldusi ja võimalusi;
- keskkond ja jätkusuutlik areng – õpilane oskab valida loodussäästlikku tegutsemisviisi ja hinnata oma tarbimisvalikuid;
- teabekeskkond – õpilane oskab määrata oma teabevajadusi ja leida sobivat teavet;
- tehnoloogia ja innovatsioon – õpilane oskab arendada loovust ning algatusvõimet ideede rakendamisel; omandada teadmisi tehnoloogiate toimimisest; kasutada IKT vahendeid;
- tervis ja ohutus – õpilane väärtustab oma tervist ja turvalist käitumist; väldib ohtlikesse olukordadesse sattumist; omandab teadmisi ning oskusi ohuolukordades käitumiseks;
- väärtused ja kõlblus – õpilane tunnustab väärtusi ja viisakusreegleid; on lugupidav ja salliv; oskab võrrelda erinevaid seisukohti ja põhjendada oma seisukohti.

3. Loovtöö liigid

3.1. Õpilasuurimus. Õpilasuurimus on individuaalne või rühmas juhendamisel valminud kirjalik töö, milles püstitatakse probleem ja otsitakse sellele lahendust. Uurimise käigus kogutakse andmeid, analüüsitakse neid ning arutletakse, mida võib tulemustest järeldada.

3.2. Projekt. Individuaaltööna tehtud projekt on ühekordne, tähtajaline, kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik õppeülesanne. Õpilane on endale eesmärkide seadja ning nende nimel tegutseja, juhtides ja korrigeerides oma käitumist.

Projekt rühmatööna on seotud pikemaajalise õpimotivatsiooni hoidmisega, millesse peavad panustama kõik rühmas osalejad. Projekti elluviimise eelduseks on kõiki rühma liikmeid motiveeriv ja inspireeriv teema ja ühise eesmärgi seadmine. Ühistegevuses tähtsustub vastutus oma tööloigu eest, enesekontroll, oma käitumise korrigeerimine ja juhtimine.

3.3. Omaloominguline loovtöö võib olla näiteks muusikateos, kunstitöö, leiutis, performance, liikumiskava jms. See annab võimaluse eneseteostuseks ja enesemääratluseks, mis aitab valida, mida edasi õppida või isegi kelleks tulevikus saada.

Leiutis loovtööna aitab lahendada igapäevaprobleeme ja seeläbi elu paremaks muuta.

Performance tegevuskunsti liigina hõlmab erinevaid traditsioonilisi kunsti- ja uue meedia vahendeid ning võimalusi.

Muusikateos loovtööna võib olla nii õpilase omalooming kui ka olemasoleva muusikateose esitus. **Kunstitöö** võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, performance jne.

Liikumiskava võib olla omaloominguline erinevaid liikumisvorme sisaldav teos, näiteks esinemiskava, liikumispaus tundides, liikumisele kutsuv esitus kooliraadiost, õppevideo liikumistegevustest jne.

4. Loovtöö vormistamine

4.1. Nõuded teksti vormistusele.

- 1) töö formaat on A4;
- 2) kirja tüüp on Times New Roman, tähesuurus 12 punkti, reavahe 1,5;
- 3) lehe üla- ja alaservast jäetakse tühjaks 3 cm, lehe paremast servast 2 cm, vasakust servast 4 cm (töö koitmisel). Tekst paigutatakse leheküljele ühtlaselt, rööpjoondatult (justified);
- 4) leheküljed nummerdatakse, number märgitakse ülemisest servast 1 cm allapoole lehe paremasse nurka. Lehekülgi loendatakse alates tiitellehest, kuid tiitellehele lehekülje numbrit ei kirjutata. Numbri koht on lehekülje alumisel veerisel.

5) Peatükkide, sissejuhatuse, kokkuvõtte, allikate loetelu ja lisade pealkirjad kirjutatakse läbiva suure tähega. Alajaotuste ja alapunktide pealkirjad kirjutatakse väiketähtedega. Pealkiri asub lehe vasakus servas. Pealkirja järel punkti ei panda. Sõnu pealkirjas ei poolitata.

6) Iga peatükk algab uuel leheküljelt. Peatüki pealkirja ja sellele järgneva teksti, alapealkirja ning sellele eelneva ja järgneva teksti ning tekstilõikude vahele jäetakse 6 - punktine vahe. Tekst kirjutatakse ainult lehe ühele küljele.

4.2. Loovtöö struktuur.

Sõltumata loovtöö liigist on töö kirjaliku osa alajaotused järgmised:

- tiitelleht,
- sisukord,
- sissejuhatus,
- töö põhiosa (peatükid ja alapeatükid),
- kokkuvõte, sh enesehinnang,
- kasutatud allikmaterjalide loetelu,
- lisad (vajaduse korral).

1) **Tiitelleht** algab ülaservalt kooli nimega. Tiitellehe keskkohast veidi kõrgemale kirjutatakse töö täielik pealkiri. Pealkirja alla kirjutatakse töö liik (loovtöö). Tiitellehe teise kolmandiku lõppu, paremasse serva trükitakse autori ja juhendaja nimed. Lehe alumise serva keskele trükitakse töö valmimise koht ja aasta.

2) **Sisukord** koosneb töö jaotise pealkirjadest, nende ees olevatest süsteemitähistest ja leheküljenumbritest.

3) **Sissejuhatus** sisaldab teema valiku põhjendust, töö eesmärki ning selle saavutamise teid ja võtteid. Soovitav on sissejuhatus vormistada kõige viimasena, siis haakub ta teema käsitlemisega kõige paremini. Heaks tooniks on kõigi töö valmimisele kaasa aidanud isikute tänamine. Sissejuhatuse maht on 0,5 – 1 lehekülge.

4) **Töö põhiosa** annab ülevaate valminud eseme(te), töövõtete ning materjalide ajaloolisest taustast, kirjeldatakse töö valmimise protsessi, kasutatud materjale, töövahendeid ja -võtteid. Põhiosa jagatakse peatükkideks ja alapeatükkideks. Igale peatükile pannakse sisu kajastav pealkiri. Põhiosa maht on 2 – 5 lehekülge.

5) **Kokkuvõtte** sisaldab hinnangut tehtud tööle ja seda, mida töö valmimise käigus õpiti. Võib esitada soovitusi tulemuse edasiseks rakendamiseks. Kokkuvõttes ei esitada enam uusi andmeid ja fakte ega viidata kirjandusele. Kokkuvõtte maht on 0,5 – 1 lehekülge.

6) Kirjanduse loetelu sisaldab töös kasutatud allikaid, mis reastatakse autorite nimede tähestikulises järjekorras. Sama autori töö esitatakse ilmumisaasta järjekorras. Raamatute ja artiklite kohta esitatakse järgmised andmed: autori(te) nimi (nimed), ilmumisaasta, pealkiri ja alapealkirjad (vastavalt tiitellehele), trüki köide, osa, number, ilmumiskoht, kirjastus või väljaandja. Kasutatud kirjanduse nimekirjas esitatakse kõik töös kasutatud allikad tähestikulises järjekorras. Internetiallika puhul lisatakse lehekülje külastamiskuupäev. Kasutatud kirjanduse loetelus ei kasutata teoste pealkirjade esitamisel jutumärke.

7) Internetiallika näide: Eesti rahvakalender – http://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_rahvakalender (30.11.2012)

8) Raamatu näide: Haavik, Õie 2006. Eesti rahvakombed läbi aastaringi. Tallinn: Argo

9) Artikli näide: Pöld, P. 1993 Eesti tulevik ja karskus.. – Valitud tööd. 2 kd, lk 16-30

10) Lisad on tööd täiendav või illustreeriv materjal (joonised, tabelid, diagrammid, fotod jne). Lisad pealkirjastatakse ja tähistatakse „Lisa 1”, „Lisa 2” jne.

4.3. Praktilise töö ehk projekti struktuur.

1) Tiitelleht algab ülaservalt kooli nimega. Tiitellehe keskkohast veidi kõrgemale kirjutatakse töö täielik pealkiri. Pealkirja alla kirjutatakse töö liik (loovtöö). Tiitellehe teise kolmandiku lõppu, paremasse serva trükitakse autori ja juhendaja nimed. Lehe alumise serva keskele trükitakse töö valmimise koht ja aasta.

2) Sisukord koosneb töö jaotise pealkirjadest, nende ees olevatest süsteemitähistest ja leheküljenumbritest.

3) Sissejuhatus sisaldab teema valiku põhjendust, töö eesmärki ning selle saavutamise teid ja võtteid. Soovitav on sissejuhatus vormistada kõige viimasena, siis haakub ta teemakäsitletusega kõige paremini. Heaks tooniks on kõigi töö valmimisele kaasa aidanud isikute tänamine. Sissejuhatus maht on 0,5 – 1 lehekülge.

4) Töö põhiosa annab ülevaate vastavalt teostatud loovtööle (valminud eseme(te), toote, ürituse, õppematerjali, tövõtete ning materjalide valikust, kirjeldatakse projekti valmimise protsessi, vajadusel kasutatud materjale, töövahendeid ja -võtteid. Põhiosa jaotatakse peatükkideks ja alapeatükkideks. Igale peatükile pannakse sisu kajastav pealkiri. Põhiosa maht on 2 – 5 lehekülge.

5) Kokkuvõtte sisaldab hinnangut tehtud loovtöö projektile ja seda, mida töö valmimise käigus õpiti. Võib esitada soovitusi tulemuse edasiseks rakendamiseks. Kokkuvõttes ei esitada enam uusi andmeid ja fakte ega viidata kirjandusele. Kokkuvõtte maht on 0,5 – 1 lehekülge.

6) Kui on kasutatud kirjalike allikaid, siis tuleb järgida viitamist vastavalt punktidele 3.2.

5. Esitamine hindamiskomisjonile

5.1. Juhendaja poolt kaitsmisele lubatud loovtöö kirjalik osa esitatakse hindamiskomisjonile tutvumiseks vähemalt 2 nädal enne töö kaitsmist.

5.2. Hindamiskomisjon tutvub põhjalikult esitatud loovtöö kirjaliku osaga ning võimalusel ja vajadusel ka töö praktilise osaga.

5.3. Nõuetele mittevastav loovtöö tagastatakse õpilasele paranduste tegemiseks vähemalt 3 päeva enne kaitsmist hindamiskomisjoni poolt.

6. Loovtööde kaitsmine

6.1. Loovtööde kaitsmine on avalik. Loovtöö koostaja teeb 5 - 10 minutilise ettekande, põhjendades teema valikut, kirjeldades töö käiku ja analüüsides loovtöö protsessi.

6.2. Vajadusel võib ettekannet illustreerida näitliku abimaterjaliga ja Powerpoint esitlusega. Ettekande lõpus annab loovtöö juhendaja praktilisele tööprotsessile ja selle tulemusele omapoolse hinnangu. Komisjon ja kuulajad võivad esitada tööd puudutavaid küsimusi.

7. Loovtööle hinnangu andmine

Hindamise aspektid	Arvestatud	Mittearvestatud
Töö vastavus teemale	Teemapüstitus on huvitav ja uurimisküsimus väga hästi püstitatud. Pealkiri kajastab töö sisu. Kasutatud materjal on kogutud süstemaatiliselt ning korrektselt.	Teema on laialivalguv, uurimisküsimus ja uuritav materjal ei ole hästi kooskõlas. Pealkiri ei vasta töö sisule. Kasutatav materjal on kogutud süsteemitult või esitatud juhuslikult.
Teema arendus, sisu	Töö annab ülevaate teoreetilisest alusmaterjalist. Töö uurimismeetodit on selgelt kirjeldatud, kasutatud mõisteid on selgitatud, kogutud materjali on süstemaatiliselt analüüsitud.	Teoreetiline ülevaade on antud, kuid see ei ole järjepidev ega mõtestatud. Mõisteid kasutatakse juhuslikult. Kogutud empiirilise materjali analüüs on kesine või puudub.

Loovtöö tulemused	Töö tulemused on olemas, selgelt sõnastatud ning kajastuvad ka töö kokkuvõttes. Töö tulemused on kooskõlas loovtöö eesmärgiga.	Töö tulemused on olemas, kuid neid ei ole esile toodud või ei vasta need eesmärgile.
Töö osad	Töös on olemas kõik osad (tiitelleht, sissejuhatus, sisuosa, kokkuvõte, kasutatud materjalide loetelu, vajadusel ka lisad jm). Töö osad on õiges proportsioonis.	Mõni töö osa on puudu või teiste osade suhtes ebaproportsionaalselt lühike.
Töö ülesehitus ja sidusus	Töö osad on pealkirjastatud ning loogilises järgnevuses. Peatükid moodustavad hästi jälgitava terviku.	Töö ülesehitus ei ole päris loogiline, pealkirjad või alapealkirjad on puudu. Töö põhiosa peatükid ei ole omavahel seotud.
Kasutatud materjalid	Kasutatud on erinevaid materjale. Allikad on usaldusväärsed. Kõikidele kasutatud allikatele on viidatud.	Töö põhineb 1–2 allikal. Tuginetud on arvamused artiklitele, allikad ei ole usaldusväärsed (Vikipeedia vms).
Keelekasutus	Töö keelekasutus on neutraalne või teaduslik. Töös on mõningaid keele- ja stiilivigu, kuid need ei riku üldmuljet.	Töö keelekasutus on kohati arusaamatu, kõnekeelne ja/või kohmakas. Töös on palju kirjavigu.
Viitamine	Kirjandus on korrektselt viidatud (läbi töö on kasutusel üks viitamisviis, viitekirjed on nii tsiteeritud/refereeritud materjali järel kui ka kasutatud materjalides). Refereeringud ja tsiteeringud on autori mõtetest eristatavad ning korrektsed.	Kasutatud allikatele on viidatud ebajärjekindlalt, kasutatud on enam kui kahte viitamisviisi. Refereeringutena on esitatud mahakirjutusi, tsiteeringud on ebatäpsed või tähistamata. Kasutatakse “kopeeri” ja “kleebi” tehnikat.
Vormistus	Töö vastab vormistusnõuetele (tiitelleht, teksti paigutus lehel, leheküljenumbriid, peatükkide	Töö vormistuses on palju väiksemaid vigu või mõned suured eksimused.

	numeratsioon, joonised, tabelid jms).	
Õpilase huvi ja iseseisvus töö koostamise protsessis	Õpilane on tööprotsessist huvitatud, aktiivne ning püüdlik, peab kinni ajakavast, järgib nõuandeid, on koostöövalmis.	Õpilane vajab pidevat motiveerimist, ei suuda oma vigadest õppida, neid parandada.
Töö kaitsmine komisjoni ees	Loovtöö kaitsja on enesekindel, töö tutvustus on selgelt struktureeritud ja ette kantud.	Töö kaitsja on ebakindel. Ettekanne ei ole järjekindel, loogiline ega anna edasi uurimistulemusi.

Lisa 3.1.

Loovtöö tegevusplaan

Õppeaasta:

1. Loovtöö teema:
2. Loovtöö teostaja(d):
3. Loovtöö juhendaja:
4. Loovtöö teostamise eesmärgid/idee:

5. 1.-3 tähtsamad kasutatava kirjanduse allikat (olemasolul):

Loovtöö teostamise ajakava/etapid:

TEOSTAMISE ETAPID	TÄITMISE AEG, AJAKULU
1. Valdkonna juhendaja ja teema valik	
2. Loovtöö eesmärgistamine, kava/plaani koostamine	
3. Allikmaterjalide valik ja läbitöötamine	

4. Andmete kogumine, uuringute ja vaatluste tegemine (mini- (mini)firma puhul firma kujunemise protsessid)	
5. Andmetöötlus (mini- (mini)firma puhul õpimapi koostamine ja eneseanalüüs)	
6. Loovtöö teksti kirjutamine (mini- (mini)firma puhul õpimapi koostamine ja eneseanalüüs)	
7. Loovtöö vormistamine ja korrektuur	
8. Loovtöö esitamine komisjonile	
9. Kaitsmiseks valmistumine	
10. Loovtöö esitlus ja kaitsmine	